

sygn. akt I C 2728/19

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2019 roku

Sąd Rejonowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ryszard Myrda

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Kopica

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2019 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w G.

przeciwko J. K.

o zapłatę

1. powództwo oddała.

Sygn. akt I C 2728/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. wystąpił z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko J. K. o zapłatę kwoty 5.757,56 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 6.415,37 zł naliczanymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 342,19 zł naliczanymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Domagał się także zasądzenia na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki, jaką zawarł z pozwanym w dniu 06 czerwca 2017 roku. Umowa ta miała obowiązywać przez okres 24 miesięcy, a ostatnia rata była płatna w terminie do dnia 06 czerwca 2019 roku. Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła 26.088 zł. Do dnia wniesienia pozwu pozwany uiścił tytułem spłaty spornego zobowiązania kwotę 19.566 zł. Pomimo upływu terminu zwrotu pożyczki pozwany nie uregulował w pełni swojego zobowiązania wobec powoda. W dniu 06 czerwca 2019 roku pożyczkodawca skierował do niego pisemne wezwanie do zapłaty, które okazało się bezskuteczne.

Z uwagi na stwierdzenie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, postanowieniem z dnia 25 lipca 2019 roku sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.

Pozwany przez cały tok postępowania nie zajął stanowiska w sprawie. Nie składał żadnych pism procesowych, jak również nie stawiał się na wyznaczony termin rozprawy.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 06 czerwca 2017 roku pozwany J. K. zawarł z powodem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. umowę pożyczki gotówkowej nr (...). W ramach tej umowy powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 13.800 zł. Kwota wypłacona pozwanemu wyniosła 13.300 zł, natomiast suma 500 zł stanowiła kredytowaną opłatę przygotowawczą pobraną przez powoda z chwilą zawarcia umowy (§ 1 ust. 1 pkt i, a, h umowy). Pożyczkodawca naliczał

od pożyczonego kapitału odsetki umowne według stawki odsetek maksymalnych wynikającej z art. 359 § 2¹ k.c. (§ 2 ust. 4 umowy). W przypadku wystąpienia opóźnień w spłacie pożyczki, pożyczkodawca był uprawniony do naliczania od kapitału przeterminowanego odsetek umownych za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (§ 7 ust. 2 umowy). Pożyczkobiorca został także zobligowany do pokrycia opłat dodatkowych w postaci naliczanych comiesięcznie prowizji za udzielenie pożyczki, których suma miała wynieść 10.804,80 zł (§ 1 ust. 1 pkt j umowy). Spłata zobowiązania miała nastąpić w 24 miesięcznych ratach wynoszących 1.087 zł każda, płatnych w terminach wynikających z harmonogramu spłaty, na konto bankowe powoda wskazane w treści umowy pożyczki (§ 5 ust. 1, 2, 3 umowy). Całkowita kwota do zapłaty wynosiła 26.088 zł.

Okres obowiązywania umowy upłynął w dniu 06 czerwca 2019 roku. Suma wpłat dokonanych przez pozwanego tytułem spłaty przedmiotowej umowy pożyczki wyniosła 19.566 zł. Z uwagi na brak spłaty pełnej kwoty zobowiązania pomimo jego wymagalności, w dniu 06 czerwca 2019 roku powód skierował do pozwanego pisemne wezwanie do zapłaty. Pozwany do chwili obecnej nie uregulował swojego zadłużenia względem powoda.

(dowód : umowa pożyczki z 06.06.2017r. k.16-19, wezwanie do zapłaty z 06.06.2019r. z potwierdzeniem nadania k.20-21)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na załączonych do akt sprawy dokumentach: umowy pożyczki z dnia 06.06.2017r. oraz wezwania do zapłaty z 06.06.2019 roku. Dokumenty te które nie budziły wątpliwości czy zostały sporządzone przez osoby, których podpisy znajdują się pod ich treścią, lub też czy pochodzą one od organów w ich treści wskazanych. Forma i treść tych pism były właściwe dla dokonania czynności w nich opisanych, a ich wiarygodność i rzetelność nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił przepis art. 720 i nast. k.c. oraz przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko, co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki jest umową dwustronnie zobowiązującą. Obowiązkowi pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy, powiększonego o ewentualne wynagrodzenie ustalone w umowie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, co do zasady był bezsporny. Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie, w związku z czym wypełnione zostały przesłanki zawarte w art. 339 § 1 k.p.c. warunkujące rozstrzygnięcie sprawy w formie wyroku zaocznego. Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny Sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, jeśli nie budzą uzasadnionych wątpliwości. Przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy jednak wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie SN z dnia 29 maja 1958 r., 1 CR 969/57, OSNC 1960, nr 1, poz. 14; wyroki SN: z dnia 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968, nr 8-9, poz. 142, z dnia 15 marca 1996 r., I CRN 26/96, OSNC 1996, nr 7-8, poz. 108, z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97, Prok. i Pr. - wkładka 1997, nr 10, s. 44, z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, nr 9, s. 30).

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się o zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów. Nie budzi wątpliwości, że pozwany zawarł z powodem sporną umowę pożyczki, jak również że nie wywiązał się w pełni z obowiązku spłaty przewidzianej nią sumy. Data wymagalności roszczenia również była oczywista i wynikała wprost z upływu okresu, na jaki zawarto przedmiotową umowę.

Niemniej jednak wątpliwości Sądu wzbudziły zawarte w umowie zapisy przewidujące obciążenie pożyczkobiorcy opłatą prowizyjną. Sąd zważył, iż zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Postanowienie tego rodzaju nie wiąże konsumenta, jednak strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.).

Należy przy tym podkreślić, że sąd bada potencjalnie nieuczciwy charakter warunków umownych z urzędu, bez konieczności podniesienia stosownego zarzutu procesowego przez dłużnika-konsumenta (por. wyrok (...) z 26.1.2017r., sygn. akt C-421/14, postanowienie (...) z 16.11.2010r., sygn. akt C-76/10, wyrok (...) z 9.11.2010r., sygn. akt C-137/08, wyrok (...) z 6.10.2009r., sygn. akt C-40/08, wyrok (...) z 4.6.2009r., sygn. akt C-243/08) – także w postępowaniu w sprawie nakazu zapłaty (wyrok (...) z 14.6.2012r., sygn. akt C-618/10, wyrok (...) z 20.9.2018r., sygn. akt C-448/17).

Mając powyższe na uwadze Sąd zważył, iż umowa wiążąca strony została zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego w rozumieniu art. 384 k.c. W rezultacie niemal wszystkie zapisy umowne – w tym także zapis, dotyczący obciążenia pożyczkodawcy opłatą prowizyjną – nie były z nim indywidualnie uzgadniane. Pozwany w relacjach z powodem bezspornie posiadał status konsumenta. Jednocześnie omawiane postanowienia umowne, dotyczące prowizji za udzielenie pożyczki nie dotyczyły głównych świadczeń stron umowy, albowiem opierając się o treść art. 720 k.c. należy stwierdzić, że taki charakter w przypadku umowy pożyczki może mieć wyłącznie zobowiązanie dotyczące zwrotu pożyczonego kapitału, względnie przewidzianych umową odsetek kapitałowych. W rezultacie spełnione zostały wszystkie przesłanki niezbędne do dokonania kontroli incydentalnej w/w postanowień spornej umowy w trybie art. 385¹ § 1 k.c.

Sąd zważył, iż wysokość przewidzianej umową prowizji (10.804,80 zł) stanowi ponad 81% całkowitej kwoty pożyczki (13.300 zł), co czyni ją rażąco zawyżoną i niemiarodajną w stosunku do świadczenia głównego, a przez to naruszającą interes pozwanego, jako konsumenta. Z umowy w żaden sposób nie wynika jak prowizja ta została skalkulowana, w tym czy i jakie konkretnie koszty pożyczkodawcy związane z udzieleniem pożyczki ma ona pokryć. W tym stanie rzeczy wysokość tej opłaty jawi się, jako całkowicie dowolna i zwiększająca niewspółmiernie zobowiązanie pozwanego. Faktem jest, że pożyczkodawca w związku z oferowaną usługą ma prawo liczyć na godziwy zysk. Nie można jednak pominąć okoliczności, że podstawową formą pobierania zapłaty za udzielenie kapitału są odsetki kapitałowe (art. 359 k.c.). W literaturze najczęściej rozumie się przez nie wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy (albo też innych zamiennych rzeczy ruchomych) lub za obracanie własnymi pieniędzmi w cudzym interesie. Zgodnie z umową pożyczkodawca zastrzegł sobie prawo pobierania odsetek kapitałowych w maksymalnej, dopuszczalnej prawem wysokości (§ 2 ust. 4 umowy). W tej sytuacji dodatkowe naliczenie tak rażąco wygórowanej opłaty dodatkowej stanowi w ocenie Sądu próbę ominięcia przepisów dotyczących odsetek maksymalnych. Nadto, brak wskazania procedur, jakimi pożyczkodawca kierował się przy określaniu jej wysokości prowadzi do dowolności działania w tym zakresie, co rodzi niepewność konsumenta, co do faktycznych kosztów pożyczki. W zaistniałej sytuacji nie można więc przyjąć, że opłata prowizyjna miała charakter ekwiwalentny. Wysokość tak ustalonej opłaty może prowadzić do uzyskania kosztem konsumenta niezasadnionych korzyści finansowych.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż w ustawie o kredycie konsumenckim ustawodawca istotnie przewidział możliwość obciążania konsumentów dodatkowymi kosztami związanymi z umową pożyczki, w szczególności odsetkami, opłatami, prowizjami, podatkami i marżami oraz kosztami usług dodatkowych w przypadku, gdy ich

poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu (art. 5 pkt 6 lit. „a” i „b” u.k.k., art. 5 pkt 8 u.k.k., art. 30 ust. 1 pkt 7 i 10 u.k.k.). W niniejszej sprawie zgodnie z art. 36a ust. 1 i 2 u.k.k. limit pozaodsetkowych kosztów pożyczki wynosił 11.305,87 zł. Mając na uwadze, iż suma prowizji oraz opłaty przygotowawczej wynosiła 11.304,80 zł należało stwierdzić, iż powód zmieścił się w górnej granicy dopuszczalnych pozaodsetkowych kosztów pożyczki określonych w/w przepisami. Niemniej jednak należy pamiętać, iż oceny ukształtowania praw i obowiązków konsumenta nigdy nie można było sprowadzać do mechanicznej weryfikacji, czy dane postanowienie umowne nie narusza ustawy. W tej sytuacji bowiem wystarczyłoby sięgnięcie do sankcji nieważności postanowienia umownego (art. 58 § 3 k.c.) lub umowy (art. 58 § 1 k.c.), a przepis art. 385¹ § 1 k.c. nie miałby żadnego zastosowania.

W tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym Sąd stwierdził, iż postanowienia umowne przewidujące obciążenie pozwanego prowizją za udzielenie pożyczki naruszają przepis art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiążą pożyczkobiorcy na gruncie badanego stosunku prawnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym, zważywszy na wszystkie poruszone powyżej okoliczności Sąd stwierdził, iż roszczenie powoda nie było uzasadnione. Uznanie zapisów umownych dotyczących prowizji za udzielenie pożyczki za niedozwolone oznacza, iż całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę z tytułu spornej umowy pożyczki powinna zostać pomniejszona o wysokość prowizji. W rezultacie zobowiązanie pozwanego zamykało się w kwocie 15.283,20 zł. Jednocześnie powód wskazał w treści pozwu, iż suma dotychczasowych wpłat dokonanych przez pożyczkobiorcę wynosiła 19.566 zł. A zatem pozwany w całości uregulował swoje zobowiązanie względem powoda, a roszczenie objęte pozwem należało oddalić, jako nienależne.

POUCZENIE

Pozwany przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny może złożyć do tutejszego Sądu sprzeciw w ciągu dwóch tygodni od daty doręczenia mu wyroku. W piśmie zawierającym sprzeciw pozwany powinien przytoczyć zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenie i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w sprzeciwie bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Sprzeciw złożony po terminie oraz sprzeciw, którego strona w wyznaczonym terminie nie uzupełniła, Sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym. Jeżeli sprzeciw został złożony prawidłowo, sprawa zostanie rozpoznana w zwykłym trybie przez Sąd I instancji.

POUCZENIE (dla powoda przy wyroku oddalającym)

Od doręczenia orzeczenia służy apelacja, którą wnosi się do Sądu, który wydał zaskarżony wyrok. W nieprzekraczalnym terminie tygodniowym od doręczenia stronie skarżącej wyrok zaoczny należy złożyć wniosek o nadesłanie wyroku z uzasadnieniem. Od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem w nieprzekraczalnym dwutygodniowym terminie strona winna wnieść apelację. Jeżeli strona nie zażąda uzasadnienia wyroku we wskazanym terminie, termin ten do wniesienia apelacji biegnie od dnia w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia.